

Natuurherstel De Maatjes

Herstel van rietmoeras en natte graslanden

Met een aantal gerichte inrichtingswerken herstelt het Agentschap voor Natuur en Bos in De Maatjes het leefgebied van Europees beschermde vogelsoorten. De verbetering van de natuur maakt het gebied niet alleen waardevoller voor de kenmerkende moerasoorten, maar ook voor de bezoekers. De werken passen in het Blue Deal programma, dat streeft naar het herstellen van natte natuur. Deze gebieden staan gekend om hun sponswerking en vormen belangrijke koolstof opslagplaatsen waardoor hun herstel de negatieve effecten van klimaatverandering tegengaan.

Europese beschermde natuur

blauwe kiekendief – Wouter Cardoen

roeddomp – Wouter Cardoen

blauwborst – Luc Meert

De Maatjes vormt samen met de Nederlandse Matjens één grensoverschrijdend natuurgebied waar verschillende Europees beschermde vogelsoorten gebruik van maken als voedsel- en broedgebied. De Maatjes maakt deel van uit het Natura2000-netwerk als Europees vogelrichtlijngebied.

Door verdroging verdween veel kwaliteitsvol leefgebied. Zo nam de oppervlakte van het bestaande rietmoeras de laatste jaren verder af wat nadelig is voor moerasvogels zoals bruine kiekendief, roeddomp en blauwborst. Ook de weinige natte graslanden in De Maatjes lijden onder de gevolgen van verdroging en zijn belangrijk als leefgebied voor soorten zoals regenwulp, blauwe kiekendief, kempfaan,

Het is dus van groot belang om in te grijpen en het leefgebied van deze vogelrichtlijnsoorten te herstellen. Tegelijkertijd komt hiermee natte natuur terug.

Uitbreiding bestaand rietmoeras

De Maatjes zijn het laatste restant van een groot moerasgebied dat werd gebruikt voor turfwinning. Hiervoor werden verschillende waterlopen en grachten aangelegd en werd het oorspronkelijk erg

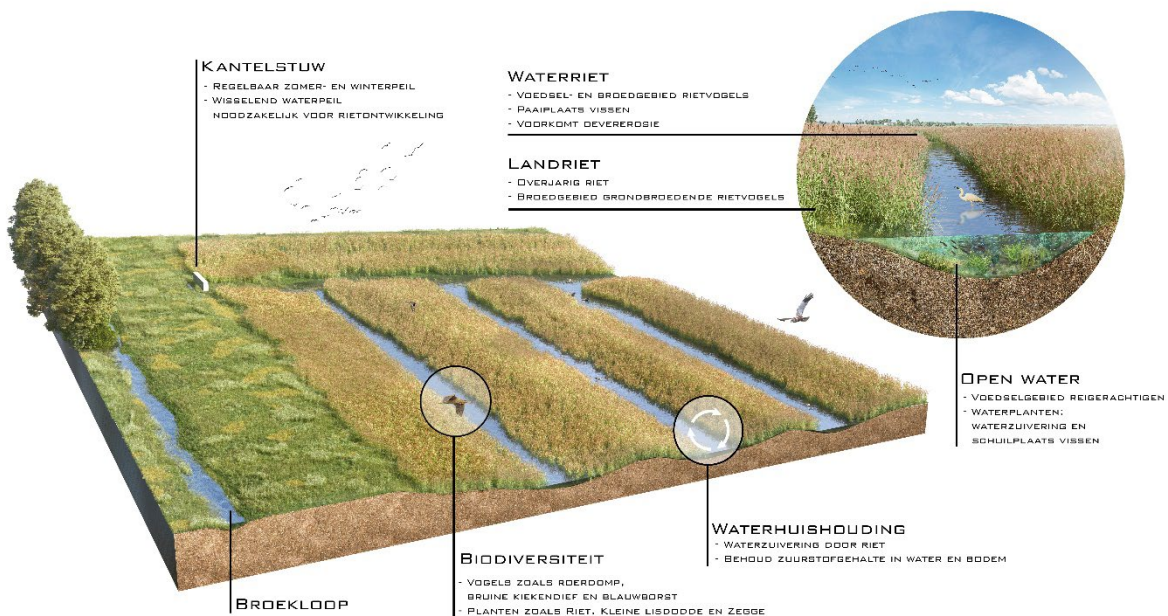
natte gebied gedraineerd, wat heeft gezorgd voor een afname van het leefgebied van verschillende moerasvogelsoorten. Het laatste stuk rietmoeras is bovendien ook nog eens 'lek'. Daarom worden de gaten gedicht in de dijk rond het moeras zodat het niet leegstroomt in de Broekloop.

Er komt een uitbreiding van het rietmoeras door de aanleg van brede, ondiepe geulen op het perceel ten zuiden van het huidige moeras. Om dit perceel te vernatten wordt de 'bouwvoor' afgegraven. Dat is de bovenste grondlaag waar de wortels van planten in groeien. Het doel is om een voedselarmere uitgangssituatie te creëren in functie van de geplande natuurontwikkeling. Met het plaatsen van een kantelstuw kan het waterpeil van het rietmoeras vervolgens geregeld worden en kan een zomer- en winterpeil ingesteld worden. Dit wisselend waterpeil is nodig voor de ontwikkeling van het waterriet. Zo kan landriet zich dan geleidelijk via de schuine oevers verspreiden zodat er waterriet wordt gevormd: een ideaal leefgebied voor moerasvogels.

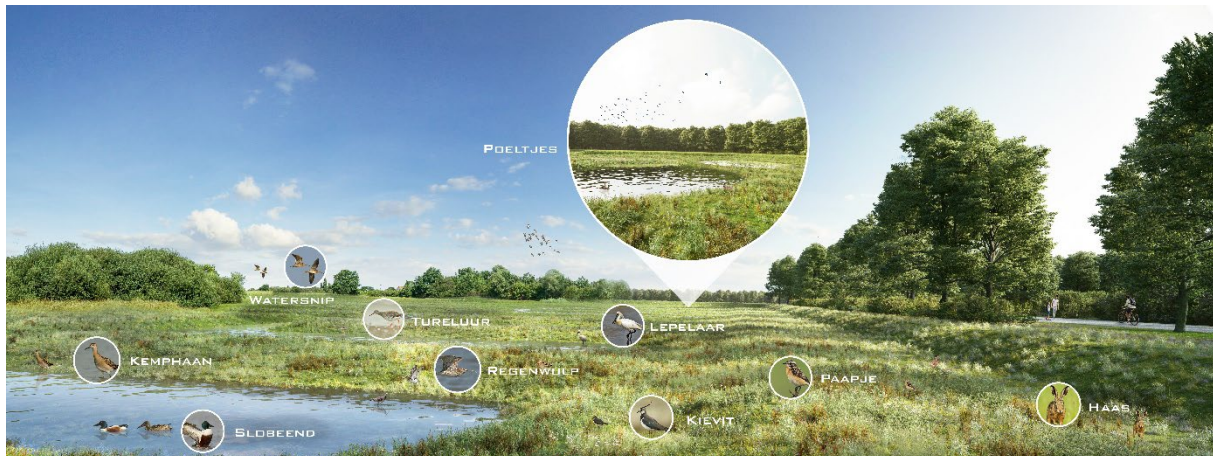
Het belang van water- en landriet

De overgang van water naar land vormt voor verschillende vogel- en vissoorten een essentieel deel van het leefgebied. Bepaalde rietvogels gebruiken het niet enkel om voedsel te zoeken, maar ook als broedplaats aangezien het riet een goede bescherming biedt tegen roofdieren of -vogels. Andere rietvogels broeden dan weer op de grond tussen het landriet. Daarnaast heeft het waterriet nog verschillende andere functies, zoals het op zijn plek houden van de oevers waardoor oevererosie of het wegspoelen van de oevers vermeden wordt.

Het riet garandeert ook een goede waterkwaliteit aangezien het samen met de andere waterplanten voedingsstoffen uit het water opneemt en het water zuivert. Hierdoor wordt het zuurstofgehalte in het water op peil gehouden wat het mogelijk maakt voor vissen om hierin te leven. Voor vele vissoorten vormt het waterriet een plaats om te paren en de eitjes af te zetten.

Herstel natte graslanden

Oorspronkelijk was het moeras omgeven door een grote oppervlakte natte extensieve graslanden die erg belangrijk zijn voor overwinterende en doortrekkende weide- en watervogels. Heden is deze oppervlakte aan natte graslanden helaas teruggedrongen tot het natuurreservaat. Doordat het grondwater in de zomer erg diep wegzakt, vallen deze graslanden te vroeg op het jaar droog.

Om de graslanden opnieuw aantrekkelijk te maken voor weide- en watervogels wordt de bouwvoor op drie locaties binnen het natuurreservaat afgegraven om vernatting mogelijk te maken. Vervolgens wordt de historische laantjesstructuur hersteld zodat deze in het voorjaar gevuld zijn met water. Zo worden er natte zones gecreëerd in het landschap dewelke het voedselgebied vormen voor vele weidevogelsoorten.

Fasering van de werken

Natuurherstel betekent werken in het terrein en mogelijk tijdelijk hinder. Om een meer open gebied te krijgen worden struik- en boomopslag op de af te graven percelen (deels) verwijderd.

Door het continue werfverkeer, zal het wandel- en fietspad vanaf de riethoek tot de Klot afgesloten zijn voor de veiligheid van de recreanten. De wandelroutes ten oosten van de Klot en in Nederland blijven tijdens de werken wel toegankelijk.

De start van de werken is afhankelijk van de start van openbaar onderzoek en de weersomstandigheden.